

Η Μέση κατά Κεφαλή Δαπάνη των εισερχόμενων τουριστών στην Ελλάδα και την Ισπανία το 2018 και το 2019

Δεκέμβριος 2020

Δρ. Άρης Ίκκος, ISHC
Επιστημονικός Διευθυντής

Σεραφείμ Κουτσός
Αναλυτής

Ευαγγελία Λάμπρου
Στατιστικός

INSETE

INTELLIGENCE

Περιεχόμενα

Σύνοψη	3
Εισαγωγή	6
1. Σύγκριση των δημοσιευμένων ΜΚΔ σε Ελλάδα και Ισπανία	7
2. Μέση κατά Κεφαλή Δαπάνη στον προορισμό, σε Ελλάδα και Ισπανία	8
3. Συνολική Μέση κατά Κεφαλή Δαπάνη τουριστών σε Ελλάδα και Ισπανία από δείγμα χωρών.....	12
4. Συμπέρασμα.....	14

Σύνοψη

Συχνά υποστηρίζεται ότι η Ελλάδα είναι προορισμός χαμηλής δαπάνης, ισχυρισμός που στηρίζεται στη σύγκριση των στοιχείων της Μέσης Κατά Κεφαλή δαπάνης (ΜΚΔ) των τουριστών που επισκέπτονται την Ελλάδα και άλλες χώρες, με βάση τα στοιχεία που δημοσιεύονται από τις κατά περίπτωση αρμόδιες αρχές ('δημοσιευμένα στοιχεία'). Στην παρούσα μελέτη εξετάζεται η ΜΚΔ των τουριστών που επισκέπτονται την Ελλάδα και την Ισπανία η οποία αποτελεί παγκόσμια δύναμη στον τουρισμό και τον κύριο ανταγωνιστή της Ελλάδας, τόσο ως προς την συνολική δαπάνη, όσο και ως προς το μέρος της που καταλήγει στην κάθε χώρα – προορισμό¹. Από τα εξεταζόμενα στοιχεία προκύπτει ότι:

- Δεν είναι δυνατή η σύγκριση των δημοσιευμένων στοιχείων για την Μέση κατά Κεφαλή Δαπάνη στις δύο χώρες (€ 1.102 για την Ισπανία και € 564 για την Ελλάδα για το 2019 και € 1.084 και € 520 αντίστοιχα για το 2018) αφού τα μετρούμενα μεγέθη υπολογίζονται με διαφορετική μεθοδολογία. Οι κύριες διαφοροποιήσεις είναι ότι στην Ελλάδα μετριέται μόνο το μέρος της δαπάνης που παραμένει στην χώρα, μη περιλαμβανομένου του κόστους του αεροπορικού ή ακτοπλοϊκού εισιτηρίου, ακόμα και αν η αεροπορική ή ακτοπλοϊκή εταιρεία είναι ελληνική. Επίσης, στα στοιχεία περιλαμβάνονται οι επισκέπτες χωρίς διανυκτέρευση και οι cross border workers. Αντίθετα, στην Ισπανία μετριέται το σύνολο της δαπάνης των τουριστών, ανεξάρτητα αν εισπράχθηκε από την χώρα ή τρίτους εκτός αυτής (πχ αεροπορικό εισιτήριο, προμήθεια ενδιάμεσων κλπ.) και η μέτρηση αφορά μόνο σε τουρίστες με τουλάχιστον μια διανυκτέρευση.
- Προσαρμόζοντας τα δύο μεγέθη ώστε να αποτυπώνεται μόνο η δαπάνη που έγινε στην κάθε χώρα (εξαιρουμένου του κόστους μετάβασης) και μόνο για τουρίστες με τουλάχιστον μία διανυκτέρευση, η διαφορά μεταξύ της μέσης δαπάνης στην Ελλάδα και στην Ισπανία περιορίζεται σε 54 Ευρώ το 2018 (από 564 Ευρώ βάσει δημοσιευμένων στοιχείων) και σε 9 Ευρώ το 2019 (από 538 Ευρώ).
- Μέρος αυτής της διαφοράς οφείλεται στο ότι οι δύο χώρες δέχονται τουρίστες από διαφορετικές αγορές και, συγκεκριμένα, η Ελλάδα δέχεται μεγάλο αριθμό τουριστών από τις όμορες Βαλκανικές χώρες. Οι τουρίστες αυτοί έχουν χαμηλότερη μέση δαπάνη και ως εκ τούτου ωθούν τον συνολικό μέσο όρο της μέσης δαπάνης προς χαμηλότερα επίπεδα. Με την υπόθεση εργασίας ότι η Ελλάδα έχει το ίδιο market mix με την Ισπανία, η διαφορά

¹ Τα δημοσιευμένα στοιχεία της Ελλάδας προέρχονται από την Έρευνα Συνόρων της Τράπεζας της Ελλάδος και της Ισπανίας από τις έρευνες FRONTUR και EGATUR του Instituto Nacional de Estadística της Ισπανίας.

στη μέση δαπάνη που μένει στην κάθε χώρα, περιορίζεται σε 10 Ευρώ για το 2018 ενώ, για το 2019, η εικόνα ανατρέπεται και γίνεται 45 Ευρώ υπέρ της Ελλάδας.

- Στη συνέχεια εξετάζεται η μέση δαπάνη ως προς το σύνολο της δαπάνης, δηλαδή περιλαμβανομένης όχι μόνο της δαπάνης που καταλήγει στη χώρα-προορισμό, αλλά και της δαπάνης που γίνεται εκτός αυτής (πχ αεροπορικό εισιτήριο, προμήθεια ενδιάμεσων κλπ.). Από τις οχτώ ευρωπαϊκές χώρες που εξετάζουμε, το 2019 στις επτά (Γερμανία, Αυστρία, Βέλγιο, Γαλλία, Ιταλία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ελβετία) η μέση δαπάνη των τουριστών στην Ελλάδα είναι υψηλότερη απ' ό,τι η αντίστοιχη στην Ισπανία – από 20 Ευρώ για τη Γερμανία έως 350 Ευρώ για τη Γαλλία – ενώ είναι χαμηλότερη για την Ολλανδία (κατά 86 Ευρώ).
- Αντίθετα, οι επισκέπτες από τις ΗΠΑ και -ιδιαίτερα- από τη Ρωσία, δαπανούν υψηλότερα ποσά όταν επισκέπτονται την Ισπανία (1.743 και 1.516 Ευρώ αντίστοιχα) σε σχέση με αυτά που δαπανούν όταν επισκέπτονται την Ελλάδα (1.686 και 1.058 Ευρώ αντίστοιχα) – αν και η διαφορά μειώθηκε το 2019 σε σχέση με το 2018. Η διαφορά αυτή δείχνει ότι υπάρχει δυνατότητα βελτίωσης του ελληνικού τουριστικού προϊόντος που θα οδηγήσει σε αύξηση της δαπάνης από τις χώρες αυτές.
- Τέλος, σε ότι αφορά στη συνολική μέση δαπάνη για το σύνολο του εισερχόμενου τουρισμού, στην Ελλάδα ανήλθε σε 864 Ευρώ το 2019 και στην Ισπανία σε 1.102 Ευρώ. Τα στοιχεία αυτά, σε συνδυασμό με τα προαναφερθέντα για τις κύριες ευρωπαϊκές αγορές που αποτελούν τις κύριες αγορές και για τις δύο χώρες και στις οποίες οι τουρίστες στην Ελλάδα δαπανούν περισσότερο απ' ό,τι οι τουρίστες στην Ισπανία, συνάδουν με την άποψη ότι οι διαφορές στα συνολικά μεγέθη οφείλονται σε σημαντικό βαθμό στο διαφορετικό market mix και όχι στο ότι οι τουρίστες στην Ελλάδα δαπανούν λιγότερα απ' ό,τι οι τουρίστες στην Ισπανία.

Συμπερασματικά:

- αντικρούεται η άποψη ότι η Ελλάδα, συγκρινόμενη με τους κύριους ανταγωνιστές, είναι ένας φθηνός προορισμός για τους Ευρωπαίους αφού στις περισσότερες περιπτώσεις οι ευρωπαίοι τουρίστες στην Ελλάδα δαπανούν περισσότερο απ' ό,τι στην Ισπανία. Αντίθετα, οι τουρίστες από τις ΗΠΑ και -κυρίως- από τη Ρωσία δαπανούν περισσότερο στην Ισπανία.
- η, σε επίπεδο χώρας, υστέρηση της ΜΚΔ στην Ελλάδα σε σχέση με την ΜΚΔ στην Ισπανία οφείλεται κυρίως στο διαφορετικό market mix που έχουν οι χώρες ως προς τις χώρες προέλευσης των τουριστών. Η προσέλκυση

σημαντικού αριθμού τουριστών από τις όμορες Βαλκανικές χώρες και τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης - περίπου το 1/3 του εισερχόμενου τουρισμού είναι οδικές αφίξεις, και δεν υποκαθιστά αλλά προστίθεται στην πελατεία με την υψηλότερη δαπάνη² και απορροφάται , κατά κύριο λόγο, από το τουριστικό προϊόν της Β. Ελλάδας (Μακεδονία, Θράκη), όπου η ξενοδοχειακή υποδομή είναι χαμηλότερης κατηγορίας σε σχέση με την αντίστοιχη σε άλλες Περιφέρειες της χώρας³.

² Βλ. [Ακτινογραφία εισερχόμενου τουρισμού 2017-2019](#) – ΙΝΣΕΤΕ, 2020

³ Τα 1*, 2* και 3* δωμάτια ξενοδοχείων στην Β. Ελλάδα (περιλαμβανομένης της Χαλκιδικής) είναι το 61% του συνόλου και στην υπόλοιπη χώρα λιγότερο από το 50%.

Εισαγωγή

Συχνά υποστηρίζεται ότι η Ελλάδα είναι προορισμός χαμηλής δαπάνης, ισχυρισμός που βασίζεται στη σύγκριση των στοιχείων της Μέσης κατά Κεφαλή Δαπάνης (ΜΚΔ) των τουριστών που επισκέπτονται την Ελλάδα και άλλες χώρες, όπως τα στοιχεία αυτά δημοσιεύονται από τις κατά περίπτωση αρμόδιες αρχές («δημοσιευμένα στοιχεία»). Για παράδειγμα, με βάση τα δημοσιευμένα στοιχεία σε Ελλάδα και Ισπανία⁴, η Μέση κατά Κεφαλήν Δαπάνη (ΜΚΔ) του εισερχόμενου τουρισμού στην Ισπανία, για το 2019, εκτιμήθηκε σε € 1.102, δηλαδή σχεδόν διπλάσια από τα € 564 που εκτιμήθηκε η ΜΚΔ στην Ελλάδα την ίδια χρονιά. Παρόμοια είναι η εικόνα και για το 2018 που η ΜΚΔ εκτιμήθηκε σε € 1.084 στην Ισπανία και € 520 στην Ελλάδα. Όμως, όπως αναλύουμε (1^η ενότητα), οι δημοσιευμένες ΜΚΔ των δύο χωρών δεν είναι άμεσα συγκρίσιμες, καθώς οι σχετικές έρευνες ακολουθούν σημαντικά διαφορετικές μεθοδολογίες και μετρούν διαφορετικά μεγέθη.

Προκειμένου να ελέγξουμε την ακρίβεια του ισχυρισμού ότι η Ελλάδα είναι προορισμός χαμηλής δαπάνης, αφού προβήκαμε στις αναγκαίες αναπροσαρμογές των δημοσιευμένων στοιχείων, συγκρίναμε τη ΜΚΔ σε Ελλάδα και Ισπανία, που αποτελεί τον κύριο ανταγωνιστή της Ελλάδας στον τουρισμό. Η σύγκριση έγινε με δύο τρόπους:

- αφενός ως προς το μέρος της ΜΚΔ του τουρίστα που καταλήγει στον εκάστοτε προορισμό (2^η ενότητα) και
- αφετέρου ως προς τη συνολική ΜΚΔ του τουρίστα (3^η ενότητα), περιλαμβανομένων δηλαδή όλων των δαπανών του, είτε καταλήγουν στον προορισμό είτε στην χώρα προέλευσης είτε ακόμα και σε τρίτη χώρα, όπως για παράδειγμα αν η έδρα του αερομεταφορέα ή του ενδιάμεσου tour operator δεν είναι ούτε στη χώρα προέλευσης ούτε στην χώρα προορισμού.

⁴ Τα δημοσιευμένα στοιχεία της Ελλάδας προέρχονται από την Έρευνα Συνόρων της Τράπεζας της Ελλάδος και της Ισπανίας από τις έρευνες FRONTUR και EGATUR του Instituto Nacional de Estadística της Ισπανίας.

1. Σύγκριση των δημοσιευμένων ΜΚΔ σε Ελλάδα και Ισπανία

Σύμφωνα με τα επίσημα δημοσιευμένα στοιχεία για το 2019, η Μέση κατά Κεφαλήν Δαπάνη (ΜΚΔ) του εισερχόμενου τουρισμού στην Ισπανία εκτιμήθηκε σε € 1.102, δηλαδή σχεδόν διπλάσια από τα € 564 που εκτιμήθηκε η ΜΚΔ στην Ελλάδα την ίδια χρονιά. Παρόμοια είναι η εικόνα και για το 2018 που η ΜΚΔ εκτιμήθηκε σε € 1.084 στην Ισπανία και € 520 στην Ελλάδα. Όμως, **οι δημοσιευμένες ΜΚΔ των δύο χωρών δεν είναι άμεσα συγκρίσιμες:**

- στην Ελλάδα, η προαναφερθείσα ΜΚΔ εκτιμάται μόνο για το μέρος της δαπάνης που έγινε εντός της Ελλάδας και για το σύνολο των επισκεπτών πλην κρουαζιέρας, ανεξάρτητα αν διανυκτέρευσαν ή όχι. Επίσης, στην ΜΚΔ δεν περιλαμβάνεται το κόστος του αεροπορικού ή ακτοπλοϊκού εισιτηρίου μετάβασης στην Ελλάδα, ακόμα και αν η εταιρεία που χρησιμοποιήθηκε έχει την έδρα της στην Ελλάδα, αλλά ούτε και η δαπάνη για διαρκή καταναλωτικά αγαθά, υψηλής αξίας κοσμήματα κλπ. Τέλος, τα στοιχεία της Ελλάδας καλύπτουν όλους τους ταξιδιώτες, περιλαμβανομένων των ημερήσιων επισκεπτών και των cross border workers ή των εποχιακών εργαζομένων⁵.
- Αντίθετα, στην Ισπανία, η εκτίμηση της ΜΚΔ περιλαμβάνει το σύνολο των δαπανών μόνο των εισερχόμενων τουριστών στην Ισπανία, είτε αυτές έλαβαν χώρα εντός της Ισπανίας είτε εκτός αυτής, και στη δαπάνη συμπεριλαμβάνεται και το κόστος του αεροπορικού ή ακτοπλοϊκού εισιτηρίου μετάβασης στην Ισπανία, ακόμα και αν η εταιρεία που χρησιμοποιήθηκε έχει την έδρα της εκτός Ισπανίας. Επιπλέον, η ΜΚΔ στην Ισπανία υπολογίζεται μόνον για επισκέπτες που πραγματοποίησαν τουλάχιστον μια διανυκτέρευση στην χώρα αυτή και στα στοιχεία περιλαμβάνονται και οι ταξιδιώτες κρουαζιέρας. Τέλος, στην Ισπανία, η εκτιμώμενη ΜΚΔ περιλαμβάνει και δαπάνες για διαρκή αγαθά ή αγαθά υψηλής αξίας από εισερχόμενους τουρίστες⁶, ενώ στην Ελλάδα αυτού του είδους οι δαπάνες αφαιρούνται για τον υπολογισμό της ΜΚΔ⁴.

⁵ βλ. μεθοδολογία [Έρευνας Συνόρων](#)

⁶ βλ. μεθοδολογία [FRONTUR – EGATUR](#),

2. Μέση κατά Κεφαλή Δαπάνη στον προορισμό, σε Ελλάδα και Ισπανία

Προσαρμόζοντας⁷ τις δημοσιευμένες ΜΚΔ της Ισπανίας και της Ελλάδας, προκειμένου να εκτιμηθεί η ΜΚΔ που αφορά μόνο σε επισκέπτες με διανυκτέρευση και αποκλειστικά για το μέρος της δαπάνης που κατέληξε στην κάθε χώρα και εξαιρώντας την δαπάνη για το αεροπορικό ή ακτοπολιτικό εισιτήριο, η εικόνα διαφοροποιείται σημαντικά (βλ. Πιν.1): η ΜΚΔ της Ισπανίας προσαρμόζεται, για το 2018 και 2019 αντίστοιχα, από 1.084 σε 600 Ευρώ και από 1.102 σε 608 Ευρώ, ενώ -αντίστοιχα- της Ελλάδας αυξάνεται από 520 σε 546 Ευρώ και από 564 σε 600 Ευρώ. Αντίστοιχα, η υπέρ της Ισπανίας διαφορά, μειώνεται από 564 Ευρώ σε 54 Ευρώ το 2018, και από 538 σε μόλις 9 Ευρώ το 2019.

Πίνακας 1: Δημοσιευμένη και Προσαρμοσμένη ΜΚΔ σε Ελλάδα (GR) και Ισπανία (ES) – σε €

	2018			2019		
	GR	ES	Δ GR-ES	GR	ES	Δ GR-ES
Δημοσιευμένη ΜΚΔ	520	1.084	-564	564	1.102	-538
Προσαρμοσμένη ΜΚΔ*	546	600	-54	600	608	-9

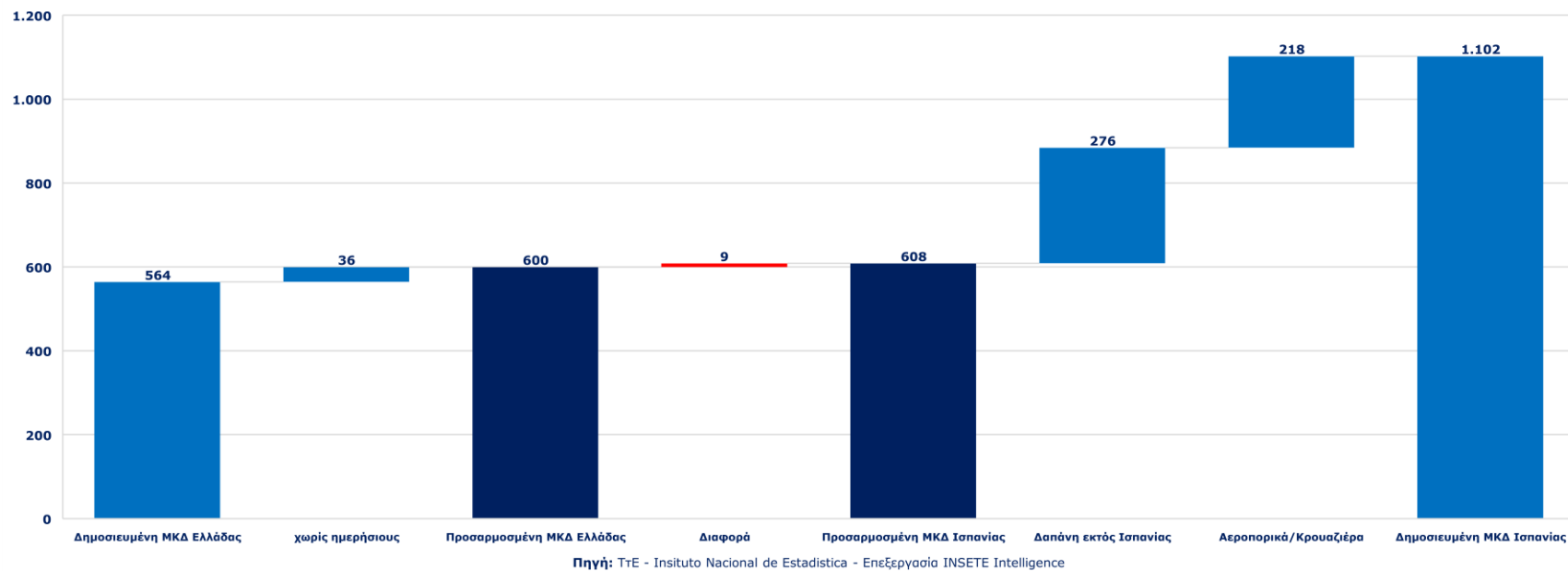
Πηγή: ΤΤΕ - Instituto Nacional de Estadística - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Προσαρμοσμένη ΜΚΔ*: έχει υπολογισθεί μόνο για το μέρος της Δαπάνης που καταλήγει στη χώρα, εξαιρουμένης της δαπάνης για αεροπορικό / ακτοπολιτικό εισιτήριο μετάβασης, και μόνο για επισκέπτες με μια διανυκτέρευση τουλάχιστον

⁷ Για λεπτομέρειες ως προς τη μεθοδολογία, βλ. [Η Μέση κατά Κεφαλή Δαπάνη των εισερχόμενων τουριστών στην Ελλάδα, 2005 – 2018, εξέλιξη και σύγκριση με Ισπανία](#) – INSETE 2019

Οι σχετικές προσαρμογές από τις οποίες προκύπτει η Προσαρμοσμένη ΜΚΔ* του 2019 του Πίνακα 1 παρουσιάζονται αναλυτικά στο Γράφημα 1.

Γράφημα 1: Δημοσιευμένη και Προσαρμοσμένη ΜΚΔ σε Ελλάδα (GR) και Ισπανία (ES) – σε €

Η ως άνω διαφορά μεταξύ των δύο προσαρμοσμένων ΜΚΔ, μπορεί να αποδοθεί αφενός σε στατιστικές διαφορές⁸ και αφετέρου στο διαφορετικό market mix των τουριστών στις δύο χώρες: η Ελλάδα δέχεται σημαντικό αριθμό τουριστών από τις όμορες Βαλκανικές χώρες και τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης, κάτι που δεν ισχύει για την Ισπανία⁹. Με την υπόθεση εργασίας ότι το market mix στην Ελλάδα είναι παρόμοιο με αυτό της Ισπανίας (βλ. Πίνακα 2 και Γράφημα 2), η υπέρ της Ισπανίας διαφορά περιορίζεται από 564 σε 10 Ευρώ το 2018 ενώ, για το 2019, η διαφορά από 538 Ευρώ υπέρ της Ισπανίας μετατρέπεται σε διαφορά 45 Ευρώ υπέρ της Ελλάδος. Αυτό καταρρίπτει την άποψη ότι η Ελλάδα προσελκύει τουρίστες χαμηλής δαπάνης, αφού συγκρίνοντας την ΜΚΔ των τουριστών από τις ίδιες αγορές στις δύο χώρες η διαφορά ΜΚΔ υπέρ της Ισπανίας, για το μεν 2018 εξανεμίζεται, ενώ για το 2019 αντιστρέφεται υπέρ της Ελλάδος.

Πίνακας 2: Δημοσιευμένη και Προσαρμοσμένη ΜΚΔ σε Ελλάδα (GR) και Ισπανία (ES) με μίγμα αγορών Ισπανίας – σε €

	2018			2019		
	GR	ES	Δ GR-ES	GR	ES	Δ GR-ES
Δημοσιευμένη ΜΚΔ	520	1.084	-564	564	1.102	-538
Προσαρμοσμένη ΜΚΔ*						
Ελλάδας με μίγμα αγορών Ισπανίας	590	600	-10	653	608	45

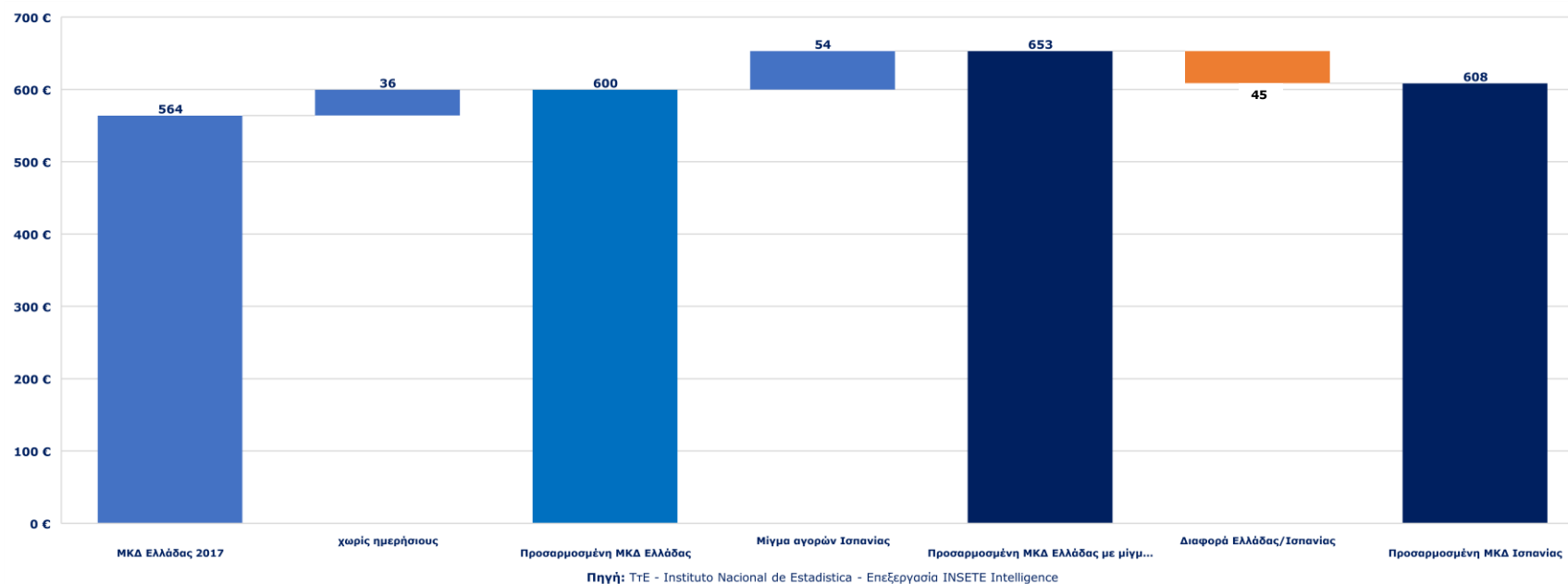
Πηγή: ΤΥΕ - Instituto Nacional de Estadística - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Προσαρμοσμένη ΜΚΔ*: έχει υπολογισθεί μόνο για το μέρος της Δαπάνης που καταλήγει στη χώρα, εξαιρουμένης της δαπάνης για αεροπορικό / ακτοπλοϊκό εισιτήριο μετάβασης, και μόνο για επισκέπτες με μια διανυκτέρευση τουλάχιστον

⁸ ιδιαίτερα λόγω α) έλλειψης στοιχείων που θα επιτρέψουν την ακριβέστερη εκτίμηση της ΜΚΔ στην Ισπανία με τρόπο αντίστοιχο με τον τρόπο που εκτιμάται η ΜΚΔ στην Ελλάδα αλλά και β) του ότι τα στοιχεία για την Ελλάδα αφορούν σε ταξιδιώτες και όχι τουρίστες, δηλαδή περιλαμβάνουν cross border workers και εποχιακά εργαζόμενους στην Ελλάδα.

⁹ ενδεικτικά: το 48,3% των αφίξεων και το 40,4% των δαπανών των τουριστών στην Ισπανία το 2019 προέρχονται από τις αγορές της Γερμανίας, της Γαλλίας και του Ηνωμένου Βασιλείου (χώρες υψηλής δαπάνης), όταν για την Ελλάδα τα αντίστοιχα ποσοστά ήταν 28,9% και 37,4% αντίστοιχα.

Γράφημα 2: Δημοσιευμένη και προσαρμοσμένη ΜΚΔ Ελλάδας (με μίγμα αγορών Ισπανίας) και Ισπανίας, 2019 – σε €

3. Συνολική Μέση κατά Κεφαλή Δαπάνη τουριστών σε Ελλάδα και Ισπανία από δείγμα χωρών
Στην ανάλυση που προηγήθηκε συγκρίναμε την ΜΚΔ σε Ελλάδα και Ισπανία, αναφορικά με την δαπάνη των τουριστών στην χώρα προορισμού, εξαιρουμένου του κόστους μετάβασης στον προορισμό, ακόμα και αν ο μεταφορέας είναι ελληνική ή ισπανική εταιρεία αντίστοιχα.

Στην παρούσα ενότητα θα παρουσιάσουμε, για μερικές από τις κύριες αγορές του ελληνικού τουρισμού και για το σύνολο, συγκριτικά στοιχεία για **το σύνολο της δαπάνης¹⁰ των τουριστών με διανυκτέρευση** σε Ελλάδα και Ισπανία, **ανεξάρτητα αν η δαπάνη έγινε εντός ή εκτός της εκάστοτε χώρας και περιλαμβανομένου του κόστους τους αεροπορικού ή ακτοπλοϊκού εισιτηρίου¹¹**. Παρ' όλ' αυτά, εξακολουθούν να υφίστανται οι ακόλουθες διαφορές στον τρόπο μέτρησης σε Ελλάδα και Ισπανία: στα ελληνικά στοιχεία περιλαμβάνονται και αυτά από cross border workers ή εποχιακά εργαζομένους ενώ στα ισπανικά στοιχεία περιλαμβάνονται και στοιχεία από τουρίστες με κρουαζιέρα. Εκτιμάται ότι οι διαφοροποιήσεις αυτές οδηγούν τη ΜΚΔ της Ισπανίας σε σχετικά υψηλότερα επίπεδα σε σχέση με το αν η μέτρηση είχε πραγματοποιηθεί με τη μεθοδολογία που χρησιμοποιείται στη χώρα μας, καθώς η συνολική δαπάνη για μια κρουαζιέρα εκτιμάται ότι είναι μεγαλύτερη από την συνολική δαπάνη ενός τυπικού τουρίστα, ενώ οι εποχιακοί και οι cross border workers έχουν ιδιαίτερα χαμηλή δαπάνη.

Στις περισσότερες Ευρωπαϊκές χώρες (βλ. Πίνακα 3) η δαπάνη των τουριστών που ήρθαν στην Ελλάδα ήταν οριακά ή σημαντικά υψηλότερη από την αντίστοιχη αυτών που πήγαν στην Ισπανία. Εξαιρέση αποτελούν α) η Ολλανδία, που όμως διαφορά μειώθηκε το 2019 σε σχέση με το 2018, και β) η Γερμανία για το 2018 αλλά όχι για το 2019. Αξιοσημείωτο είναι πόσο σημαντικά υψηλότερη είναι η δαπάνη των επισκεπτών από Γαλλία στην Ελλάδα σε σχέση με την αντίστοιχη δαπάνη στην Ισπανία. Πιθανότατα αυτό οφείλεται στο ότι Γαλλία και Ισπανία συνορεύουν, κάτι που επιτρέπει την οδική πρόσβαση των Γάλλων τουριστών στην Ισπανία, δίνοντας τους την δυνατότητα να περιορίζουν τη δαπάνη μετάβασής τους.

¹⁰ Περιλαμβανομένης και της δαπάνης για διαρκή αγαθά ή αγαθά υψηλής αξίας

¹¹ για την Ελλάδα, τα στοιχεία προέρχονται από τα πρωτογενή στοιχεία της Έρευνας Συνόρων της Τράπεζας της Ελλάδος και, για την Ισπανία, πρόκειται για δημοσιευμένα στοιχεία του Instituto Nacional de Estadística και της Turesspana.

Πίνακας 3: Συνολική ΜΚΔ τουριστών από επιλεγμένες χώρες σε Ελλάδα (GR) και Ισπανία (ES) – σε €

Αγορά	2018			2019		
	σε Ελλάδα	σε Ισπανία	Δ GR-ES	σε Ελλάδα	σε Ισπανία	Δ GR - ES
Ευρώπη						
Γερμανία	982	1.049	-67	1.067	1.047	20
Αυστρία	1.086	1.047	39	1.118	1.088	30
Βέλγιο	1.069	1.035	34	1.107	1.062	45
Γαλλία	978	656	322	1.031	681	350
Ιταλία	818	767	51	866	783	83
Ηνωμένο Βασίλειο	1.038	969	69	1.103	990	113
Ελβετία	1.168	928	240	1.149	969	180
Ολλανδία	968	1.105	-137	1.037	1.123	-86
Εκτός Ευρώπης						
Ρωσία	952	1.531	-579	1.058	1.516	-459
ΗΠΑ	1.658	1.761	-103	1.686	1.736	-50
Σύνολο	830	1.084	-254	864	1.102	-238

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδας-Instituto Nacional de Estadística-Επεξεργασία Insete Intelligence

Αντίθετα, οι επισκέπτες από τις ΗΠΑ και -ιδιαίτερα- από τη Ρωσία, δαπανούν υψηλότερα ποσά όταν επισκέπτονται την Ισπανία σε σχέση με αυτά που δαπανούν στην Ελλάδα – αν και η διαφορά μειώθηκε το 2019 σε σχέση με το 2018¹². Η διαφορά αυτή δείχνει ότι υπάρχει δυνατότητα βελτίωσης του ελληνικού τουριστικού προϊόντος που θα οδηγήσει σε αύξηση της δαπάνης από τις χώρες αυτές. Τέλος, η ΜΚΔ για το σύνολο των τουριστών στην Ελλάδα είναι σημαντικά χαμηλότερη από την αντίστοιχη στην Ισπανία τόσο για το 2018 (830 έναντι 1.084 Ευρώ) όσο και για το 2019 (864 έναντι 1.102 Ευρώ). Από το στοιχείο αυτό, σε συνδυασμό με την αντίθετη εικόνα για τις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες που αναφέρονται στον πίνακα, συνάγουμε ότι η διαφορά αυτή οφείλεται στις υπόλοιπες αγορές, και μάλλον στο διαφορετικό market – mix.

Τέλος, και στις δύο χώρες, η συνολική ΜΚΔ το 2019 ήταν αυξημένη σε σχέση με το 2018.

¹² Το γεγονός αυτό ενδεχομένως συνδέεται και με την σημαντική υστέρηση του ελληνικού shopping έναντι του ανταγωνισμού, βλ [Αξιολόγηση του Brand "Ελλάδα" και σύγκριση με τον ανταγωνισμό στη Ν. Ευρώπη βάσει της εμπειρίας των τουριστών, INSETE, 2019](#)

4. Συμπέρασμα

Σύμφωνα με τα στοιχεία και την ανάλυση που παρατέθηκαν παραπάνω:

- αντικρούεται η άποψη ότι η Ελλάδα, συγκρινόμενη με τους κύριους ανταγωνιστές, είναι ένας φθηνός προορισμός για τους Ευρωπαίους αφού στις περισσότερες περιπτώσεις οι ευρωπαίοι τουρίστες στην Ελλάδα δαπανούν περισσότερα απ' ότι στην Ισπανία. Αντίθετα, οι τουρίστες από ΗΠΑ και -κυρίως- από Ρωσία δαπανούν περισσότερα στην Ισπανία.
- η, σε επίπεδο χώρας, υστέρηση της ΜΚΔ στην Ελλάδα σε σχέση με την ΜΚΔ στην Ισπανία οφείλεται κυρίως στο διαφορετικό market mix που έχουν οι δύο χώρες ως προς τις χώρες προέλευσης των τουριστών. Η πελατεία αυτή δεν υποκαθιστά αλλά προστίθεται στην πελατεία με την υψηλότερη δαπάνη¹³ και απορροφάται, κατά κύριο λόγο, από το τουριστικό προϊόν της Β. Ελλάδας (Μακεδονία, Θράκη), όπου η ξενοδοχειακή υποδομή είναι χαμηλότερης κατηγορίας σε σχέση με την αντίστοιχη σε άλλες Περιφέρειες της χώρας¹⁴.

¹³ Βλ. [Ακτινογραφία εισερχόμενου τουρισμού 2017-2019](#) – ΙΝΣΕΤΕ, 2020

¹⁴ Τα 1*, 2* και 3* δωμάτια ξενοδοχείων στην Β. Ελλάδα (περιλαμβανομένης της Χαλκιδικής) είναι το 61% του συνόλου και στην υπόλοιπη χώρα λιγότερο από το 50%.

Ινστιτούτο του Συνδέσμου
Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων

Βουκουρεστίου 32
106 71 Αθήνα

T: 210 3244 368

www.insete.gr

intelligence@insete.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΤΠΑ, ΤΣ & ΕΚΤ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΑΝΕΚ

ΕΠΑνεΚ 2014-2020
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης